

Światowe Kongresy Organizacji Miast Światowego Dziedzictwa

2024-10-23

- W 2003 roku VII Światowy Kongres odbył się na **Rodos** i Kraków reprezentowała Genowefa Zań-Ograbek, Miejski Konserwator Zabytków, a w 2007 roku gospodarzem IX Światowego Kongresu był Kazań i w jego obradach uczestniczył przedstawiciel Prezydenta Krakowa - Dyrektor Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Stanisław Dziedzic.
- W roku 2009 gospodarzem X Światowego Kongresu OWHC była stolica Ekwadoru, **Quito**. Kraków był na nim reprezentowany przez Dyrektora Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Stanisława Dziedzica. W programie konferencji zorganizowano sesje naukowe pod hasłem: „Rewitalizacja historycznych centrów miast – jak włączyć w nią społecznych uczestników?”, warsztaty dla burmistrzów, sesje z posterami, Zgromadzenie Ogólne OWHC oraz prezentacje kandydatów do Rady Dyrektorów i kandydatów na miasto-gospodarza kolejnego kongresu w 2011 roku. Nasze miasto ubiegało się o możliwość organizacji kolejnego Światowego Kongresu. Niestety, wraz z innymi 6 kandydatami, zostało pokonane przez portugalską Sintre i tam właśnie, w 2011 roku odbyło się kolejne światowe zgromadzenie OWHC, którego tematem przewodnim było przeciwdziałanie skutkom zmian klimatycznych w miastach światowego dziedzictwa. Reprezentująca nasze miasto Magdalena Sroka, Zastępca Prezydenta Miasta Krakowa, przedstawiła uczestnikom Kongresu relację na temat osiągnięć krakowskiej szkoły konserwatorskiej oraz starań o wpis zespołu urbanistycznego Nowej Huty na listę światowego dziedzictwa. W Kongresie uczestniczyło 300 przedstawicieli miast światowego dziedzictwa oraz organizacji międzynarodowych zajmujących się zagadnieniami dziedzictwa kulturowego w różnych jego aspektach, m.in.: ICOMOS (Międzynarodowa Rada Ochrony Zabytków i Miejsc Historycznych), UNESCO, Getty Institute, World Heritage Centre (Centrum Światowego Dziedzictwa), World Bank (Bank Światowy) czy ICCROM (Międzynarodowe Centrum Studiów nad Ochroną i Rewaloryzacją Własności Kulturowej). Podczas spotkań tematycznych zaprezentowano wiele interesujących, opartych na badaniach i dogłębnych analizach wykładów na temat zmian klimatycznych: ich wpływu na sytuację demograficzną, krajobraz naturalny i urbanistyczny, jak również możliwości łagodzenia i osłabiania negatywnych skutków tych zmian. Szczególnie dyskutowana była specyficzna sytuacja miast światowego dziedzictwa w kontekście zmian klimatycznych. Na miejsce kolejnego światowego kongresu członkowie Zgromadzenia Ogólnego wybrali meksykańską Oaxacę. XI Kongres OWHC zakończył się podpisaniem podsumowującego dokumentu, który postuluje podjęcie przez wszystkich członków Organizacji działań na rzecz ograniczenia i złagodzenia skutków zmian klimatycznych.
- Tematem przewodnim kolejnego, XII Światowego Kongresu Organizacji Miast Światowego Dziedzictwa w **Oaxaca** (2013) było hasło „Miasta dziedzictwa – miasta zrównoważone”. Kraków był reprezentowany przez Zastępcę Prezydenta Krakowa Magdalenę Srokę. W Kongresie uczestniczyło około 250 przedstawicieli miast światowego dziedzictwa i organizacji międzynarodowych zajmujących się zagadnieniami dziedzictwa kulturowego. W programie spotkania zaprezentowano wiele interesujących, opartych na dogłębnych badaniach i analizach wykładów i prezentacji na temat ochrony i rewaloryzacji obiektów dziedzictwa w miastach,

których celem strategicznym jest zrównoważony rozwój. Wymieniano doświadczenia i analizowano konkretne przykłady i nowatorskie rozwiązania miast w zakresie włączania obiektów historycznych w przestrzeń publiczną, nadawania im odpowiednich funkcji i uwzględniania ich specyfiki przy tworzeniu całościowych planów urbanistycznych miast. Problem zmian klimatu i wynikających z tego znaczących konsekwencji dla obiektów historycznych pozostaje wiodącym wyzwaniem, o którym mówiło wielu przedstawicieli miast i naukowców oraz analityków organizacji międzynarodowych. W programie kongresu tradycyjnie znalazły się warsztaty przeznaczone dla prezydentów, które w tym roku poświęcone były zagadnieniu angażowania sektora prywatnego. Warsztaty były kontynuacją rozmów i uzgodnień z poprzedniego spotkania prezydentów w **Sintrze**, poświęconego roli i odpowiedzialności władz lokalnych w zakresie zarządzania miastem historycznym (w tym szczególnie kontroli nad zagrożeniami i ryzykami).

- XIII Światowy Kongres odbył się w 2015 roku w **Arequipie**, w Peru, a jego temat przewodni to: Miasta światowego dziedzictwa – miasta odporne. Uczestnicy konferencji rozmawiali o wyzwaniach, przed którymi stoją miasta w dzisiejszych czasach w związku z różnymi zagrożeniami i klęskami – zarówno naturalnymi, jak i tymi spowodowanymi przez działalność człowieka, na które są najbardziej podatne. Miejska odporność rozumiana jest jako stopień wytrzymałości miast na zdarzenia, z którymi są konfrontowane i jak – po zmianie – miasta mają zdolność do całościowego powrotu do normalności, naprawienia szkód a nawet wprowadzenia nowych rozwiązań. Miasta Światowego Dziedzictwa tworzą modele takich działań, w związku z tym, że stoją przed naturalnymi zagrożeniami, konfliktami zbrojnymi oraz zmianami społecznymi i ekonomicznymi. Kraków nie był reprezentowany w czasie Kongresu.
- XIV Światowy Kongres OWHC odbył się w **Gyeongju** (Republika Korei) w 2017 roku Kraków był reprezentowany przez Roberta Piaskowskiego, Zastępcę Dyrektora Krakowskiego Biura Festiwalowego, Agatę Mierzyńską z Biura Współpracy Zagranicznej Kancelarii Prezydenta oraz Małgorzatę Przygórską-Skowron z Biura Kongresów Wydziału Promocji i Turystyki. Przedstawicielem Krakowa w Forum Młodych była Marta Młynarczyk z Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Tematem Kongresu było: „Dziedzictwo&Społeczności: sposoby zaangażowania lokalnych wspólnot”. W czasie obrad jednoznacznie potwierdzona została potrzeba prowadzenia dialogu pomiędzy wszystkimi uczestnikami działań na rzecz ochrony dziedzictwa: konserwatorami zabytków, zarządcami miast i miejsc historycznych, planistami, architektami, specjalistami od rewitalizacji i zieleni miejskiej, a także organizatorami miejskiej infrastruktury. Naturalnymi uczestnikami tego dyskursu muszą być mieszkańcy miast historycznych, twórcy kultury i organizacje pozarządowe, którzy starają się twórczo zagospodarować miejskie przestrzenie aktywizując ich użytkowników. Ważna jest także troska o autentyczność historycznego miasta, o zachowanie jego adresów, budynków, sklepów, które opowiadają jego historię. Lokalna społeczność powinna identyfikować się ze swoimi miejscami i w oparciu o nie rozwijać swoje możliwości. W programie Kongresu tradycyjnie znalazły się spotkania sekretariatów regionalnych. Posiedzenie Sekretariatu Europy Środkowej i Wschodniej, odbyło się z udziałem: Warszawy, Budapesztu, Kutnej Hory, Rygi, Rodos, Wiednia, Wilna, Zamościa i Baku. Dyskutowano o projektach realizowanych miastach (np. Warszawa zaprezentowała projekt elementów starej metaloplastyki w obrębie warszawskiej Starówki, a Wilno zaprosiło do projektu-platformy wymiany doświadczeń w zakresie dziedzictwa regionu).

Potwierdzone zostały ustalenia dot. realizacji projektów edukacyjnych dla szkół podstawowych (przez Bańską Szczawnicę) i dla szkół średnich (przez Kraków). Rozważano wstępnie możliwość przeniesienia sekretariatu regionalnego do innego miasta lub zamknięcie tego sekretariatu i przejście miast do istniejących sekretariatów europejskich. Miasto Kraków starało się o organizację kolejnego Kongresu OWHC w 2019 konkurując z Kazaniem i Granadą i te starania zostały uwieńczone sukcesem.

- XV Kongres OWHC – pod hasłem „Dziedzictwo i turystyka” - odbył się w dniach 2-5 czerwca 2019 roku w **Krakowie** – po raz pierwszy w tej części Europy. Informacje o kongresie oraz galeria zdjęć znajdują się pod linkiem: <https://owhc2019krakow.org/>
- Przeniesiony z 2021 roku, XVI Kongres OWHC odbył się w **Quebecu**, w dniach 6-9 września 2022 roku. Kongres, którego tematem była: *Poprawa jakości życia w miastach światowego dziedzictwa*, był organizowany w nowej formule. Zgodnie z nią, naukowe sympozjum czyli najważniejszym element konferencji, było laboratorium wymiany doświadczeń oraz problematycznych zagadnień pochodzących z praktyki zarządzania historycznymi obszarami. Konkretnie rozwiązania, zarówno te oceniane jako sukces, jak i te nieudane, zaprezentowane zostały przez prezydentów i ekspertów miast członkowskich. Sympozjum naukowe zakończyło się przyjęciem programu działania Organizacji na kolejne 2 lata pn. *Mapa drogowa Quebecu*. Ta nowa, angażująca formuła służyła najbardziej praktycznemu wykorzystaniu potencjału współpracy w ramach OWHC. Kraków był reprezentowany przez zastępcę prezydenta Jerzego Muzyka oraz zastępcę dyrektora Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego Katarzyną Piotrowską i Pełnomocnika Roberta Piaskowskiego. Efektem warsztatów i trzech sesji sympozjum było przyjęcie programu działań sieci – pakietu projektów pilotażowych do wdrażania w miastach OWHC - z partnerami społecznymi i biznesem, a służącymi tworzeniu warunków do transformacji klimatycznej oraz do budowania odporności społeczności lokalnych na różnorodne kryzysy i in. Oprócz sesji naukowej, w programie kongresu była też plenerowa wystawa, gdzie prezentowane były zdjęcia Krakowa i postery dotyczące Twierdzy Kraków. W Quebecu miał premierę nowy, aktualny film promujący Kraków. Ponadto, z inicjatywy Warszawy i Krakowa Zgromadzenie Ogólne OWHC przyjęło rezolucję ws. solidarności miast OWHC z miastami ukraińskimi.

W czasie kongresu zakończyła się trzyletnia prezydencja Krakowa w Organizacji. Prezydent Jacek Majchrowski przewodniczył pracom sieci OWHC od 2019 roku, w okresie trudnych zadań i nieoczekiwanych wyzwań, dlatego powszechna ocena prezydencji Krakowa była bardzo wysoka. Delegacja Krakowa usłyszała w Kanadzie wiele słów uznania i podziękowań. Wyrazem tego uznania był także ponowny wybór Krakowa do Rady Dyrektorów OWHC na lata 2022-24. Uznając potrzebę rotacji przewodnictwa, Kraków nie ubiegał się o kolejną kadencję i wspierał kandydaturę Quebecu na stanowisko prezydenta OWHC.

- Podczas XVII Kongresu OWHC odbywającego się w Kordobie w Hiszpanii (24-27 września 2024 roku), podczas którego nasze miasto reprezentował Prezydent Aleksander Miszański, Kraków został wybrany do Rady Dyrektorów OWHC 2024-26 (na trzecią kadencję). W programie

kongresu znalazło się Zgromadzenie Ogólne OWHC, które zdecydowało o przedłużeniu mandatu Sekretarza Generalnego na kolejną kadencję, a także o przyjęciu sprawozdania budżetowego i programu działań na kolejne 2 lata. Sympozjum programowe było podsumowaniem dwuletniej realizacji projektu Mapa drogowa, który miał na celu inwentaryzację najważniejszych zadań i wyzwań miast członkowskich, uporządkowanych w czterech obszarach, określonych jako osie strategiczne: 1. Modernizacja warunków miejskich; 2. Przywrócić miastu świeżość; 3. Transformacja mobilności; 4. Regeneracja środowiska miejskiego. W związku z koordynacją przez Kraków sieci współpracy poświęconej zazielenianiu historycznych przestrzeni publicznych Prezydent Miszalski przedstawił działania Krakowa w prezentacji: Przywrócić miastu świeżość, a koordynatorka sieci, Agata Mierzyńska z Kancelarii Prezydenta, podsumowała działania i wnioski z pracy sieci od grudnia 2023 roku. W spotkaniach tej grupy roboczej uczestniczyły miasta: Wiedeń, Dubrownik, Luksemburg, Ratyzbona i Warszawa oraz zespoły eksperckie z Zarządu Zieleni Miejskiej i Politechniki Krakowskiej. Problematyka krakowskiej sieci współpracy wynikała z wyzwań realizacji projektu budżetu obywatelskiego *Posadźmy drzewa na Rynku* i miała na celu opracowanie modelu działań usprawniającego wprowadzanie zieleni do historycznych obszarów miejskich, co wiąże się z wieloma ograniczeniami m.in. konserwatorskimi i generuje koszty oraz niezrozumienie społeczne. Z podobnymi wyzwaniami mierzy się obecnie wiele miast historycznych.

Sympozjum było etapem podsumowania i przygotowania do kontynuacji programu strategicznego OWHC, którego celem jest stworzenie nowego projektu miejskiego, pakietu rozwiązań i narzędzi użytecznych dla zarządzających miastami historycznymi, systemu odniesień, opartego na wspólnym doświadczeniu i wiedzy specjalistycznej miast członkowskich, tworzących polityki i strategie miast, godzących aspekty urbanistyczne, społeczne i środowiskowe.